

ELEV FACIT

SVENSKA DIREKT

Cecilia Peña
Lisa Eriksson
Laila Guvå

9

Sanoma Utbildning

Postadress: Box 30091, 104 25 Stockholm
Besöksadress: Alströmergatan 12, Stockholm
Hemsida: www.sanomautbildning.se
E-post: info@sanomautbildning.se

Order/Läromedelsinformation

Telefon: 08-587 642 10
Telefax: 08-587 642 03

Svenska Direkt Elevfacit 9
ISBN 978-91-523-2161-4

© 2013 Cecilia Peña, Lisa Eriksson, Laila Guvå och Sanoma Utbildning AB

Första upplagan

Kopieringsförbud!

Detta verk är skyddat av lagen om upphovsrätt. Vid tillämpning av skolkopieringsavtalet (också kallat BONUS-avtalet) är det att se som ett engångsmaterial och får enligt avtalet överhuvudtaget inte kopieras för undervisningsändamål.

Den som bryter mot lagen om upphovsrätt kan åtalas av allmän åklagare och dömas till böter eller fängelse i upp till två år och bli skyldig att erlägga ersättning till upphovsman/rättsinnehavare.

INNEHÅLL

Elevfacit till Grundbok	4
Elevfacit till Studiebok	21
Elevfacit till Studiebok sva	38

GRUNDBOK

KONSTEN ATT PÅVERKA

FÖRFATTARE SOM PÅVERKAR: MUSIK OCH POESI

sid. 37

Förslag: Den handlar om en flottare (en som förr i världen flottade timmerstockar på älvarna) som ser tillbaka på sitt liv och alla flickor han träffat längs älven där han färdats.

PÅVERKA MED BILDER: TEXT OCH BILD I SAMSPEL

sid. 55

Förslag: reklamannonser: att locka oss att köpa; läroböcker: att illustrera det som står i texten och ge stöd till läsningen av texten; tidningar: att illustrera det som det skrivs om så att läsaren t.ex. kan få en aning om hur det som beskrivs ser ut; seriealbum och bilderböcker: att roa och underhålla

KONSTEN ATT BERÄTTA

MUNTligt BERÄTTANDE

sid. 76

- 1 A Förslag:** Dramatexterna är uppbyggda med repliker (och scenangivelser).

SKRIFTLIGT BERÄTTANDE – NÄRLÄSNING

sid. 96

- B Förslag:** Ella har blivit avlämnad vid stationen. Förmodligen av någon hon inte har någon närmare relation till. Hon verkar lite otålig eller nervös.

sid. 100

- 3 A Förslag:** En man som har mist en familjemedlem ska flytta. Han går en sista gång igenom lägenheten för att se om han glömt något.
- C Förslag:** Han känner sig bättre till mods – lite lättare.

sid. 101

- 4 A** Huvudkaraktären är mannen som blivit änkling. Nämnas också hans hustru och indirekt det lilla barnet, diverse hantverkare och svärmodern.
- B** Novellen utspelar sig i lägenheten när mannen går in i lägenheten en sista gång.
- C** Den utspelar sig under två minuter – med diverse tillbakablickar i tiden.
- D** En allvetande berättare berättar mannens historia.
- E Exempel:**
Han säger inte rent ut att hans hustru och den nyfödda bebisen har dött.
- F Förslag:** sorg, men även glädje över att han fått vara med om äkta kärlek.

sid. 102

- 5 D** En man och en kvinna.
- E Förslag:** De är i en kärleksrelation.
- G Förslag:** Kvinnan är mer självständig än mannen kanske hade tänkt sig. Hon är ingen blomma utan redan en frukt, dvs. hon är en mogen kvinna. Mannen kanske bara hade sökt en kvinna att ha en kärleksrelation med; han hade inte väntat sig att hon skulle vara en tänkande, självständig individ med en egen själ.

SKRIFTLIG ANALYS AV SKÖNLITTERATUR

sid. 113

4 A Förslag: En del människor lever i lugna, lyckliga äktenskap och det kan kanske göra att de lägger på sig lite "trivselvikt", medan andra har en stressigare mer problematisk tillvaro i sitt vardagsliv och därigenom kanske de blir magrare.

Julafton representerar förmodligen frosseri, dvs. då äter man för mycket och då borde man vara glad.

B Doktor Henck känner sig sliten, olycklig och misslyckad. Han har inte kunnat tjäna tillräckligt med pengar så han måste hela tiden låna pengar

C Förslag: Det skulle också kunna betyda att han blivit "överkörd" av sin hustru. Hon respekterar honom inte längre.

D Hon råkar avslöja att hon har ett förhållande med John Richardt (häradshövdingen).

F Förslag: Pälsen kan symbolisera rikedom. När man har det bra ställt och är på en bra plats i samhället, kan man köpa sig en päls. Då blir man respekterad. När Doktor Henck fick låna pälsen kände han sig som en annan människa, ja till och med lite lycklig.

LITTERÄRA UTFLYKTER

ANTOLOGI

Ett dockhem

sid. 216

- 1** Han tycker att hon är en lögnerska, hycklerska och att hon har förstört hans liv och lycka.
- 2** Han tycker att de är riktiga lättsinniga människor utan moral och pliktkänsla.
- 3 Förslag:** Förmodligen tycker hon att den inte är värd något. Hon ska kasta sin mask, dvs. äntligen visa för sig själv och andra vem hon egentligen är.
- 4** Nora har hela sitt liv gjort det andra människor har sagt åt henne att göra. Deras åsikter har blivit hennes åsikter. Hon har aldrig fått tänka själv.
- 5** Effekten blir att Nora vänder sig mot sin man och börjar tänka på sig själv. Hon vill resa bort från hemmet för att uppfostra sig själv.
- 6** Att ta hand om man och barn och hemmet.

Fröken Julie

sid. 224

- 2 De har ett kärleksförhållande.
- 4 **Förslag:** För att man inte kan få sina drömmar att bli sanna.

Den allvarsamma leken

sid. 228

- 1 Hon hade på sig den blå klänningen den sommar hon träffade Arvid Stjärnblom i skärgården.
- 2 Hon drömmer om att gifta sig med Arvid Stjärnblom.
- 3 **Förslag:** Lydia vill leva med Arvid och vill att de ska skapa en egen liten värld. Arvid vill vidare i sin yrkeskarriär efter att han arbetat som hjälplärare.

Kejsarn av Portugallien

sid. 234

- 1 Han var förtvivlad och bedrövad och kände att han inte var så glad över att få barn.
- 2 Han fick en stöt.
- 3 Han fick hjärtklappning av lycka, en känsla han förut aldrig haft.
- 4 Jan och Kattrinna kom överens om att de skulle stå i dörren med sin dotter och vänta på att någon kvinna skulle komma förbi och då skulle de fråga efter hennes namn. Jan väntade hela dagen och till slut hittade han på att en fin herrskapsmänniska hade kommit förbi och hon hette Klara Fina Gulleborg.

Förvandlingen

sid. 241

- 1 Han har varit den som försörjt familjen.
- 2 Familjen har en gång i tiden haft det gott ställt, men faderns affärsverksamhet gick i konkurs. De utnyttjar Gregor och har dessutom lagt undan pengar så att de har en liten förmögenhet. Gregor har hela tiden tänkt först och främst på sin familj, medan de i sin tur bara har tänkt på sig själva.
- 3 Han skäms för att han inte längre kan försörja familjen.
- 4 Han ville ha möblerna kvar eftersom de påminde honom om hur det var när han var människa.

Kristin Lavransdotter

sid. 247

- 1 Det är en överenskommelse mellan männen, brudparets fäder.
- 2 Först tycker hon att han inte alls är så vacker som hon hört talas om. Sedan inser hon att hon är glad åt hur fadern bestämt det åt henne. När hon hör honom tala känner hon sig nöjd.
- 3 Han verkar vara en godsint man, mycket mån om sina barn.
- 4 Ulfhild är sjuk och hon blir därför ofta lite bortskämd.
- 5 Han menar förmodligen att hans föräldrar inte lyckats få ihop någon förmögenhet.

Onda sagor

sid. 249

- 2 Förslag:** nyfikenhet, att de vill vara med om denna sensation trots att de fattar att han inte kommer att klara sig.
- 3 Förslag:** Han vill väcka uppmärksamhet. Och kanske chansa lite.
- 4 Förslag:** Han vill nog säga att vi människor är sensationslystna, egocentriska. Bilden han ger är negativ.

Mor gifter sig

sid. 253

- 1** Hon handlade inte jäst som hon skulle utan köpte bröstsocker till sig själv för femöringen. När hon sen hittade en 25-öring ljög hon för sin mamma och sa att hon fått den av en snäll farbror.
- 3** Hon känner på sig att hon kommer att hitta pengar och det driver henne.
- 4 Förslag.** Mamman blev egentligen väldigt glad över bullarna som flickan kom hem med och det kanske gjorde att hon inte ville slå henne med riset.
- 5 Förslag:** De fick alla en kort stund av lycka. Ingen var arg på någon utan alla var glada över de söta, goda bullarna.

Främlingen

sid. 256

- 1 Han tycker inte att det behövs eftersom det är ett mycket enkelt fall.
- 2 **Förslag:** Advokaten tycker att han egentligen borde känna sorg och att han är en okänslig person.

Räddaren i nöden

sid. 261

- 1 Stradlater blir sur för han tycker inte att det är en riktig beskrivning. Det borde handla om ett hus eller ett rum.
- 2 Holden river sönder den och kastar den i papperskorgen.

Sista brevet till Sverige

sid. 267

- 1 Han är otålig och orolig. Vankar av och an och försöker hitta på saker att göra.
- 2 Han tyckte att det var trolleri att kameran kunde avbilda så att det blev helt lika verkligheten.
- 3 Kristina fick ett missfall och dessutom har hon fött många barn. Detta har påverkat henne och nu får hon absolut inte bli gravid igen. Det kan betyda döden för henne.
- 4 Karl-Oskar är mycket förstående men Kristina tycker att hon inte längre är någon riktig kvinna utan en oduglig hustru.

Det var vi som var Mulvaney's

sid. 270

- 1 Förslag:** Det verkar vara en något bohemisk familj, bestående av 6 personer. Ganska spontana, som när pappan bjöd in 150 personer och hoppades att hälften skulle komma.
- 2 Förslag:** Ett liv där var och en tog hand om sig själv. En familj där man höll ihop men ändå hade hemligheter för varandra.
- 3** Judd kallades för Dimple, Pretty Boy, Sourpuss, Ranger och Baby.
- 4 Förslag:** President John F. Kennedy mördades.

Jokern

sid. 277

- 1** Rånaren verkar inte vara någon som är van att råna banker. Han pratar med dem som ligger på golvet och intresserar sig till och med för vilken som är Marvs bil ute på gatan.
- 2** Marv är irriterad över att han står på en p-plats där man bara får stå 15 minuter. Han tror att han kommer att få p-böter och det retar honom.
- 3** De är bra kompisar. De har en lite tuff, kompisaktig, jargong när de pratar med varandra. De småretar varandra hela tiden.

Flyga drake

sid. 283

- 1 Han tycker att det är en dum dröm, där det inte händer något.
- 3 **Förslag:** Han känner på sig att det kommer att bli ett fiasko. Han känner förväntningarna från fadern.
- 4 Han ville bli någon som syntes, någon som hade gjort något som kunde imponera på andra.

KONSTEN ATT SÖKA OCH FÖRMEDLA INFORMATION

LÄS OCH ANALYSERA SAKPROSA

sid. 304

4 A etablera	starta
faktor	förhållande, omständighet
grundvatten	det vatten som utgör den underjordiska delen av vattnets kretslopp i naturen
resurs	tillgång
virtuellt vatten	vatten som är bundet i varor (t.ex. vete och kött), dvs. det vatten som behövs för att producera en vara

PRAKTISK SVENSKA — EN VERKTYGSLÅDA

VÅRA GRANNSPRÅK

sid. 374

2 A+B

Texten handlar om berättarjaget och Per och om hur mycket tid de tillbringade tillsammans under uppväxten. Trots det kallar berättarjaget inte Per för sin vän, eftersom de var så olika.

C Per tycker om att vara med sin familj. Han lyssnar inte på musik, han är inte intresserad av tjejer eller av att dricka.

D Förslag: Berättarjaget är helt olika Per, men ändå kommer de bra överens. Han gillar Pers familj och är alltid välkommen dit, fast fadern egentligen inte tycker om honom.

sid. 376

3 A Förslag: Berättarjaget går i skolan. Hon bor med sin mamma och sin lillebror. Hon mår inte bra psykiskt. Hon är nära att få panik. Vet inte om hon vill gå till skolan.

C Mamman, lillebror: Mamman är ängslig för sin dotter. Hon undrar om hon verkligen är frisk och om hon verkligen ska gå till skolan. Mamman är omtänksam mot sin dotter. Vill att hon ska må bra.

Lillebror är liten och blåögd. Han verkar vara mycket förtjust i sin storasyster. Han har fått Star Wars-kort av henne och är alldeles överlycklig över dem.

sid. 380

4 A+B

Förslag: Texten handlar om någon som bor i ett hus med en trädgård. Personen har en granne som har katt. Plötsligt ringer någon som heter Anders och tackar för ett brev. En person ska komma och hälsa på under helgen.

C grannen (som har en katt), Anders (som ringer), någon som ska komma på besök under helgen.

D Det är mars och det har snöat och det är minus 2 grader.

GRAMMATIK

sid. 407

3 A substantiv: soffan, skolan, trädgård, bok

B utrum (n-genus) är vanligast

sid. 409

adjektiv: stora, sköna, gammalt, vitmålat, tråkig, romantiska

sid. 411

5 A

att skjuta	skjuter	sköt	har skjutit	hade skjutit	kommer att skjuta
att mäta	mäter	mätte	har mätt	hade mätt	kommer att mäta
att spänna	spänner	spände	har spänt	hade spänt	kommer att spänna
att knyta	knyter	knöt	har knutit	hade knutit	kommer att knyta
att ha	har	hade	har haft	hade haft	kommer att ha

sid. 412

6 gula	adjektiv
högt och falskt	adverb
långsammare	adverb
nya	adjektiv

sid. 415

7 I den andra exempelmeningen har man bytt ut en del av substantiven mot pronomen. Det gör att meningen blir roligare att läsa.

8 mening 1: sig, mitt
mening 2: den, mig
mening 3: de

sid. 418

11 A *för att* är en subjunktion

12 A subjekt:

Kunden   Bordet   Han   Grisen   Jag   Sara

B predikat:

betalade   står   tittade på   heter   vet   gav

C Det finns indirekt objekt i följande mening:
Sara gav sin gamla mobil *till sin lillasyster*.

Det finns direkt objekt i följande mening:
Kunden betalade *varorna*.

D Grisen heter *Pyret*.

E mitt i rummet = rumsadverbial

igår kväll = tidsadverbial

inte = satsadverbial

STUDIEBOK

KONSTEN ATT PÅVERKA

PÅVERKA MED ORD: LÄS OCH SKRIV KRÖNIKOR

sid. 5

1 A Småbarn som stör överallt.

B Förslag: Genom att ta upp sådant som säkert retar upp andra, läsarna också.

sid. 7

C Förslag: Att snabbmatsföretagen slår ut de lokala restauranterna och brer ut sig för mycket.

D som att släppa ut ett gäng stryktåliga djur i ett känsligt djurområde – klart de förökar sig ...

E Om snabbmatsföretagen som många gånger har en aggressiv marknadsföring etablerar sig i t.ex. Sverige, har de lokala restauranterna ingen chans att vara kvar.

sid. 9

F Den svenska skolmaten

G Förslag: Författaren tar klart parti för sina barn som inte vill äta skolmaten och beskriver den mycket negativt: gul soppa, smakar ingenting, svullen, kall, tjocka och sega, tunn med klumpar.

KONSTEN ATT BERÄTTA

MUNTligt BERÄTTANDE

sid. 40

LODRÄTT

- 1 STRINDBERG
- 2 DRAMATURG
- 3 REKVISITA
- 4 SHAKESPEARE
- 5 BERGMAN

VÅGRÄTT

- 6 ARISTOFANES
- 7 DRAMATIK
- 8 DRAMATEN
- 9 REGISSÖR

SKRIFTLIG ANALYS AV SKÖNLITTERATUR

sid. 49

- A** Han tycker att filmen är helt ok som underhållning. Inte lysande, men som han säger ”det funkar hyggligt”.
- B Förslag:** Han vänder sig till dem som gillar skräckfilmer och action.

sid. 50

C Några exempel:

Överdrifter:

- Ungar, ser ni dörren där borta? ...
- de riktiga chartersvinen går åt först ...
- basebollträ, vad annars, inget skvätter bättre ...

Ironi:

- De tar flyget, och, aloha: Gangstern vet vilket flyg de åker med, och jajamänsan, han lyckas smuggla (!!)

Retorisk fråga:

- Intelligent underhållning?

D Några exempel:

chartersvin, överklasskverulanter, skräckinjagande, drogade, förbannade, på bettet ...

sid. 52

F baktala	tala illa om
frukta	vara rädd för
kverulant	någon som klagar mycket
sinnrik	smart
fusionera/fusionerna	slå samman/sammanslagningarna (t.ex. av företag)
ackompanjera	spela tillsammans med; kompa
traumatisera	ungefär: chocka
interiör	insida; t.ex. det som är inuti ett hus

sid. 54

7 B Född 3 juli 1883 i Prag, död 3 juni 1924 i Kierling, Österrike.

Mer information finns på nätet: www.bakhall.com/kafka;
www.biography.com; www.kafka-online.info

KONSTEN ATT SÖKA OCH FÖRMEDLA INFORMATION

SAKPROSA: BESKRIVANDE OCH FÖRKLARANDE TEXTER

sid. 64

1 Förslag:

- A uppsats
- B läromedelstext
- C recept
- D bruksanvisning

sid. 66

- ### 2
- Text A:** Förklarande
  - Text B:** Beskrivande
  - Text C:** Instruerande
  - Text D:** Instruerande

3 Några exempel:

Förklarande texter:

- Läkemedels miljöpåverkan ...
- ... har på senare tid uppmärksamats ...
- vattenlevande organismer påverkas av ...

Beskrivande texter:

- ... transporter är den största utsläppskällan ...
- Däremot är utsläppen av ...

Instruerande texter:

- Skär smöret ...
- Tillsätt ...
- Arbeta ihop degen tills den blir ...
- Kavla ut degen ...
- Tvätta taket rent ...
- Använd gummihandskar ...
- Ta bort lös färg ...

LÄS OCH ANALYSERA SAKPROSA

sid. 73

- 5** Många fattiga länder är ekonomiskt beroende ... X
Bomullen besprutas med ... X
Bevattningen av bomullsodlingarna gör ... X

sid. 74

- 6 B** produktion det man tillverkar, odlar
sötvatten vatten som inte är saltvatten
gröda det man får när man odlar
mångfald många olika
organism levande varelse, djur eller växt
exponera utsätta för
ohämmat gränslöst
degradering flytta ned till lägre grad; förnedra
erosion nednötning
utarmning göra fattig, ruinera
diversitet biologisk mångfald
marginalisering att ta ifrån någon makt eller status
undermålig riktigt dålig
sektor avdelning

PRAKTISK SVENSKA — EN VERKTYGSLÅDA

MINORITETSSPRÅK

sid. 92

- 1 B** minst 150 olika språk
- C** Ett förstaspråk är det första språk man lär sig tala som litet barn.
- D** Ett andraspråk är det språk som man lär sig efter att förstaspråket lärts in.
- E** ungefär 300 000
- F** finskan och estniskan
- G** ungefär 6 000
- H** hebreiska bokstäver
- I** De som talar romani bor i många olika länder. Det finns inget land där man bara talar romani.

VÅRA GRANNSPRÅK

sid. 94

2 A danskan

B När vi talar om språken i Norden får vi lägga till finskan och samiskan. De nordiska språken är svenska, danska, norska, isländska, färöiska.

sid. 95

3 A

- Island ligger lite isolerat långt ute i havet.
- Islänningarna ville rensa ut de danska orden ur sitt språk när de blev självständiga.
- Islänningarna skapar nya ord istället för att låna ord från andra språk.

sid. 96

4 A Man har ett språk som är likt danskan, eftersom Norge tillhörde Danmark fram till 1814 = *bokmål*
Man har ett språk som grundar sig på gamla norska dialekter = *nynorsk*.

B Första texten = bokmål
Andra texten = nynorsk
Tredje texten = bokmål

GRAMMATIK

sid. 104

10 Substantiv är namn på saker och djur men även personer, platser och ämnen.

Exempel:

boll, stol, kärlek, ICA, lejon.

11 Daim, Fredrik, Tallinn, Hilton, Big Mac, Storgatan, Konsum

sid. 106

13 stolen	mattan	tomaten	maten
stolar	mattor	tomater	mat
stolarna	mattorna	tomaterna	maten

silvret	smycket	huset	datorn
—	smycken	hus	datorer
—	smyckena	husen	datorerna

sid. 107

14 en tand	tänder
ett land	länder
en brand	bränder
en stad	städer

en bror	bröder
en rot	rötter
en son	söner
en fot	fötter

sid. 108

15 museer
rektorer
fröknar
tänger
somrar
ögon
huvuden
män
möss
gäss

sid. 110

17 Ett adjektiv beskriver hur ett substantiv är eller ser ut.

sid. 111

19 röd	rödare	rödast
liten	mindre	minst
dålig	sämre	sämst
ung	yngre	yngst
gammal	äldre	äldst
engagerad	mer engagerad	mest engagerad

sid. 113

B o- hyper- över- anti-	betyder inte (väldigt)mycket för mycket mot
---	---

sid. 114

21 A pojke barn blomma kvinna katastrof	pojkkaktig barnslig blommig kvinnlig katastrofal
--	--

sid. 115

B krångla spara slösa bära begripa	krånglig sparsam slösaktig bärbar begriplig
---	---

sid. 116

22 Ett verb talar om vad någon gör eller vad som händer.

sid. 117

23	tänka	tänkte	tänkt
	läsa	läste	läst
	bo	bodde	bott
	ge	gav	gett
	göra	gjorde	gjort
	ligga	låg	legat
	gå	gick	gått
	ingå	ingick	ingått
	ta	tog	tagit
	stjåla	stal	stulit
	stå	stod	stått
	umgå	umgicks	umgått
	se	såg	sett
	anse	ansåg	ansett
	vålja	valde	valt
	sova	sov	sovit
	dyka	dök	dykt

sid. 118

24	Preteritum:	Jag läste en bok.
	Perfekt:	Jag har läst en bok.
	Pluskvamperfekt:	Jag hade läst en bok.
	Futurum:	Jag ska läsa en bok.

sid. 119

25 A Exempel:

ge med sig, ge sig av, ge efter, ge sig hän

följa upp, följas åt, följa efter

B Jag ska hälsa på min mormor i helgen:

Där ligger betoningen på ordet på = partikelverb

Hon går i det kalla vattnet:

Där ligger betoningen på ordet i = partikelverb

Han ser efter sin syster på eftermiddagarna:

Där ligger betoningen på ordet efter = partikelverb.

sid. 120

26 Ett adverb är en bestämning till ett verb eller adjektiv.

Exempel:

inte, aldrig, igår, sent, snabbt

sid. 121

28 snabbt, idag, flitigt, tyst, inte, prydligt, kvällen innan, mycket glad

sid. 122

29 Emil = han

Anna och Emil = de

Katten = den

Min syster och jag = vi

Bordet = det

Du och din bror = ni

sid. 123

30 Lucas tittade på klockan. **Den** var redan halv åtta. **Han** hade försovit sig igen. Om **han** inte skyndade sig nu skulle det bli andra gången den här veckan **han** kom försent till mattelektionen. Matteläraren, Lena, skulle bli tokig på **honom**. Lucas var inte direkt **hennes** favoritelev. **Hon** tålde inte elever som inte kunde passa tider, och **det** var något Lucas hade svårt för.

sid. 124

31 Prepositioner är småord som inte kan böjas.

Exempel:

på, under, över, i, efter

32 Han låg i sängen och läste. = Han låg nedbäddad i sängen, under täcket.

Han låg på sängen och läste. = Han låg ovanpå sängen, på täcket eller överkastet.

sid. 125

33 En konjunktion är ett bindeord eller sambandsord. Konjunktioner binder ihop meningar. De kan inte böjas.

Exempel: och, men, fast, så, fast

34 Subjunktioner är små ord som inleder bisatser.

Exempel: att, om, medan, eftersom

sid. 128

37 Vi är lediga
De valde att gå
Eftersom de var försenade
Barnen gick över vägen
Jag slutar äta godis
Han tjtade på sina föräldrar

därför att det är helgdag.
innan filmen var slut.
missade de filmen.
fast det var röd gubbe.
om du också gör det.
om att få åka till nöjesparken.

sid. 129

38 Lena cyklar till jobbet varje dag.
s p adv. adv.

Min moster äter inte kött.
s p adv. ind.obj.

Festen börjar klockan sju.
s p adv.

Han har glömt sin PIN-kod.
s p ind.obj.

Jag gav tillbaka mössan till Olle.
s p ind.obj. dir. obj.

Vi sprang raka vägen hem idag.
s p adv. adv. adv.

Apelsinerna kommer från Marocko.
s p adv.

Jag fryser inte.
s p adv.

Min hund heter Fido.
s p pred.

sid. 130

39 *subjekten:*
Ellen och Ali
Maria
Hon

predikaten:
ska städa
är
kallas

predikativ:
en duktig fotbollsspelare
Mia

direkta objekten:
till Olle
till mig

indirekta objekten:
bollen
räkningen

adverbialen:
efter festen
inte

sid. 131

40 igår	tidsadverbial
på lördag	tidsadverbial
bra	sättsadverbial
säkert	satsadverbial
vackert	sättsadverbial
antagligen	satsadverbial

STUDIEBOK SVA

KONSTEN ATT PÅVERKA

PÅVERKA MED ORD: LÄS OCH SKRIV KRÖNIKOR

sid. 7

1 A Småbarn som stör överallt.

B Förslag: Genom att ta upp sådant som säkert retar upp andra, läsarna också.

sid. 9

C Förslag: Att snabbmatsföretagen slår ut de lokala restauranterna och brer ut sig för mycket.

D som att släppa ut ett gäng stryktåliga djur i ett känsligt djurområde – klart de förökar sig ...

E Om snabbmatsföretagen som många gånger har en aggressiv marknadsföring etablerar sig i t.ex. Sverige, har de lokala restauranterna ingen chans att vara kvar.

sid. 10

F Den svenska skolmaten

sid. 11

G Förslag: Författaren tar klart parti för sina barn som inte vill äta skolmaten och beskriver den mycket negativt: gul soppa, smakar ingenting, svullen, kall, tjocka och sega, tunn med klumpar.

REPETERA NYCKELORDEN

sid. 30

VÅGRÄTT

- 1 KOMMERSIELL
- 6 LIKNELSE
- 7 MANIPULERA
- 8 AKTUELL

LODRÄTT

- 2 REDIGERA
- 3 KRÖNIKÖR
- 4 KOMPLETTERA
- 5 TOLKA

sid. 33

”Min älskling , du är en ros” är ett exempel på en metafor.
Nyhetsartiklar innehåller ofta dokumentära bilder.
Vår lärare uppmuntrar oss att ifrågasätta det vi läser.
Rap och R&B är exempel på musikgenrer.
Pop är förkortning av ordet populärmusik.
I Sverige har vi yttrandefrihet. Vi har därför ingen censur.

KONSTEN ATT BERÄTTA

MUNTligt BERÄTTANDE

sid. 48

LODRÄTT

- 1 STRINDBERG
- 2 DRAMATURG
- 3 REKVISITA
- 4 SHAKESPEARE
- 5 BERGMAN

VÅGRÄTT

- 6 ARISTOFANES
- 7 DRAMATIK
- 8 DRAMATEN
- 9 REGISSÖR

SKRIFTLIGT ANALYS AV SKÖNLITTERATUR

sid. 57

- A** Han tycker att filmen är helt okej som underhållning. Inte lysande, men som han säger ”det funkar hyggligt”.
- B Förslag:** Han vänder sig till dem som gillar skräckfilmer och action.

sid. 58

C Några exempel:

Överdrifter:

- Ungar, ser ni dörren där borta? ...
- de riktiga chartersvinen går åt först ...
- basebollträ, vad annars, inget skvätter bättre ...

Ironi:

- De tar flyget, och, aloha: Gangstern vet vilket flyg de åker med, och jajamänsan, han lyckas smugla (!!)

Retorisk fråga:

- Intelligent underhållning?

D Några exempel:

chartersvin, överklasskverulanter, skräckinjagande, drogade, förbannade, på bettet ...

sid. 60

F baktala	tala illa om
frukta	vara rädd för
kverulant	någon som klagar mycket
sinnrik	smart
fusionera/fusionerna	slå samman/sammanslagningarna (t.ex. av företag)
ackompanjera	spela tillsammans med; kompa
traumatisera	ungefär: chocka
interiör	insida; t.ex. det som är inuti ett hus

sid. 62

7 B Född 3 juli 1883 i Prag, död 3 juni 1924 i Kierling, Österrrike.

Mer information finns på nätet: www.bakhall.com/kafka;
www.biography.com; www.kafka-online.info

REPETERA NYCKELORDEN

sid. 70

dramatiker
dramer
recensioner
avundsjuk

sid. 71

svartsjuk
analyserat
agera
manus(et)
tema
föreställning
läsa mellan raderna
motiv

sid. 72

såpopera	tv-serie med handling fylld av konflikter och romantik
tolka	utläsa vad något (egentligen) betyder
anvisning	råd, tips
fördjupa sig i	ägna noggrann uppmärksamhet åt

sid. 73

Förslag: Det är när man läser något mycket noggrant och försöker förstå så mycket som möjligt. Att närläsa är bra att göra inför ett prov till exempel.

KONSTEN ATT SÖKA OCH FÖRMEDLA INFORMATION

SAKPROSA: BESKRIVANDE OCH FÖRKLARANDE TEXTER

sid. 78

1 Förslag:

- A uppsats
- B läromedelstext
- C recept
- D bruksanvisning

sid. 80

- ### 2
- Text A:** Förklarande
  - Text B:** Beskrivande
  - Text C:** Instruerande
  - Text D:** Instruerande

3 Några exempel:

Förklarande texter:

- Läkemedels miljöpåverkan ...
- ... har på senare tid uppmärksamats ...
- vattenlevande organismer påverkas av ...

Beskrivande texter:

- ... transporter är den största utsläppskällan ...
- Däremot är utsläppen av ...

Instruerande texter:

- Skär smöret ...
- Tillsätt ...
- Arbeta ihop degen tills den blir ...
- Kavla ut degen ...
- Tvätta taket rent ...
- Använd gummihandskar ...
- Ta bort lös färg ...

LÄS OCH ANALYSERA SAKPROSA

sid. 87

- 5** Många fattiga länder är ekonomiskt beroende ... X
Bomullen besprutas med ... X
Bevattningen av bomullsodlingarna gör ... X

sid. 88

- 6 B** produktion det man tillverkar, odlar
sötvatten vatten som inte är saltvatten
gröda det man får när man odlar
mångfald många olika
organism levande varelse, djur eller växt
exponera utsätta för
ohämmat gränslöst
degradering flytta ned till lägre grad; förnedra
erosion nednötning
utarmning göra fattig, ruinera
diversitet biologisk mångfald
marginalisering att ta ifrån någon makt eller status
undermålig riktigt dålig
sektor avdelning

REPETERA NYCKELORDEN

sid. 104

En planering för en text	Disposition
Grafisk figur som visar fakta med siffror	Diagram
Uppställning (i rader och kolumner) av siffror eller andra fakta	Tabell
Överskrift, titel	Rubrik
Överblick, sammanfattning av ett ämne	Översikt
Sammandrag, sammanfattning	Referat
Undersöka, klargöra	Utreda

PRAKTISK SVENSKA EN VERKTYGSLÅDA

MINORITETSSPRÅK

sid. 114

- 1 B** minst 150 olika språk
- C** Ett förstaspråk är det första språk man lär sig tala som litet barn.
- D** Ett andraspråk är det språk som man lär sig efter att förstaspråket lärts in.
- E** ungefär 300 000
- F** finskan och estniskan
- G** ungefär 6 000
- H** hebreiska bokstäver
- I** De som talar romani bor i många olika länder. Det finns inget land där man bara talar romani.

sid. 115

- 2 A** danskan
- B** De nordiska språken är svenska, danska, norska, isländska, färöiska, men om vi talar om språken i Norden måste vi lägga till finska och samiska.

GRAMMATIK

sid. 120

- 6** Substantiv är namn på saker och djur men även personer, platser och ämnen.

Exempel:

boll, stol, kärlek, ICA, lejon.

- 7** Daim, Fredrik, Tallinn, Hilton, Big Mac, Storgatan, Konsum

sid. 122

- 9 A** en bagare
ett bageri
ett klädesplagg
en klädbutik
en fotbollsspelare
ett fotbollsmål
en företagsanställd
ett företag
en guldgruva
ett guldhalsband

- B** Det är det sista substantivet som avgör.

sid. 123

10 stolen	mattan	tomaten	maten
stolar	mattor	tomater	mat
stolarna	mattorna	tomaterna	maten
silvret	smycket	huset	datorn
—	smycken	hus	datorer
—	smyckena	husen	datorerna

sid. 124

11	stolen stolar stolarna	mattan mattor mattorna	tomaten tomater tomaterna	maten mat maten
	silvret — —	smycket smycken smyckena	huset hus husen	datorn datorer datorerna

sid. 124

11	en tand ett land en brand en stad	tänder länder bränder städer
	en bror en rot en son en fot	bröder rötter söner fötter

sid. 125

12	museer rektorer fröknar tänger somrar ögon huvuden män möss gäss
-----------	---

sid. 127

14 Ett adjektiv beskriver hur ett substantiv är eller ser ut.

sid. 128

16 röd	rödare	rödast
liten	mindre	minst
dålig	sämre	sämst
ung	yngre	yngst
gammal	äldre	äldst
engagerad	mer engagerad	mest engagerad

sid. 129

17 B o-	betyder inte
hyper-	(våldigt)mycket
över-	för mycket
anti-	mot

sid. 130

18 A pojke	pojkkaktig
barn	barnslig
blomma	blommig
kvinna	kvinnlig
katastrof	katastrofal

sid. 131

B krångla	krånglig
spara	sparsam
slösa	slösaktig
bära	bärbar
begripa	begriplig

sid. 132

19 Ett verb talar om vad någon gör eller vad som händer.

sid. 133

20 tänka	tänkte	tänkt
läsa	läste	läst
bo	bodde	bott
ge	gav	gett
göra	gjorde	gjort
ligga	låg	legat
gå	gick	gått
ingå	ingick	ingått
ta	tog	tagit
stjåla	stal	stulit
stå	stod	stått
umgå	umgicks	umgåtts
se	såg	sett
anse	ansåg	ansett
vålja	valde	valt
sova	sov	sovit
dyka	dök	dykt

sid. 134

21 Preteritum:	Jag läste en bok.
Perfekt:	Jag har läst en bok.
Pluskvamperfekt:	Jag hade läst en bok.
Futurum:	Jag ska läsa en bok.

sid. 135

22 A Exempel:

ge med sig, ge sig av, ge efter

följa upp, följas åt, följa efter

B Jag ska hälsa på min mormor i helgen: Där ligger betoningen på ordet *på* = partikelverb

Hon går i det kalla vattnet: Där ligger betoningen på ordet *i* = partikelverb

Han ser efter sin syster på eftermiddagarna: Där ligger betoningen på ordet *efter* = partikelverb.

sid. 137

24 Ett adverb är en bestämning till ett verb eller adjektiv.

Exempel: inte, aldrig, igår, sent, snabbt

sid. 139

26 snabbt, idag, flitigt, tyst, inte, prydligt, kvällen innan, mycket glad

sid. 140

27 Emil = han
Anna och Emil = de
Katten = den
Min syster och jag = vi
Bordet = det
Du och din bror = ni

sid. 141

28 Lucas tittade på klockan. **Den** var redan halv åtta. **Han** hade försovit sig igen. Om **han** inte skyndade sig nu skulle det bli andra gången den här veckan **han** kom försent till mattelektionen. Matteläraren, Lena, skulle bli tokig på **honom**. Lucas var inte direkt **hennes** favoritelev. **Hon** tålde inte elever som inte kunde passa tider, och **det** var något Lucas hade svårt för.

sid. 142

30 A Jag var på bio igår.
Min farbror arbetar på sjukhuset.
Vi ska gå på teater med klassen.
Alla barn i Sverige måste gå i skolan.
Jag köpte skorna i en affär som hette Skoexperten.
Mina grannar går i kyrkan.

Mamma somnade på soffan i vardagsrummet.
Lampan lyste i sovrummet
Det var blött på golvet i badrummet.
Hårborsten låg på toaletten/i toaletten.

Vi bor i Malmö.
Min moster bor på västkusten.
De ska köpa en lägenhet på Storgatan.
Det är mycket turister på Öland just nu.
De är trötta på storstan och vill bo på landet.

B Är den här presenten till mamma?
Här kommer ett tips till alla föräldrar!
Vi skulle vilja ställa några frågor till dig.

Har ni mat för vegetarianer?
Avstigning för resande till Nynäshamn!
Det finns en speciell avdelning för resande med husdjur.
I vissa länder finns det skolor bara för flickor.
Det här är verkligen en bok för dig!

sid. 144

31 En konjunktion är ett bindeord eller sambandsord. Konjunktioner binder ihop meningar. De kan inte böjas.

Exempel: och, men, fast, så, fast

32 Subjunktioner är små ord som inleder bisatser.

Exempel: att, om, medan, eftersom

35

- 1 första
- 2 andra
- 3 tredje
- 4 fjärde
- 5 femte
- 6 sjätte
- 7 sjunde
- 8 åttonde
- 9 nionde
- 10 tionde
- 11 elfte
- 12 tolfte
- 13 trettonde
- 14 fjortonde
- 15 femtonde
- 16 sextonde
- 17 sjuttonde
- 18 artonde
- 19 nittonde
- 20 tjugonde
- 21 tjugoförsta

- 26 tjugosjätte
- 30 trettionde
- 37 trettiosjunde
- 100 hundra
- 101 hundraförsta
- 156 hundrafemtiosjätte
- 1 000 tusende
- 1 000 000 miljonte

sid. 148

36 Vi är lediga
De valde att gå
Eftersom de var försenade
Barnen gick över vägen
Jag slutar äta godis
Han tjtade på sina föräldrar

därför att det är helgdag.
innan filmen var slut.
missade de filmen.
fast det var röd gubbe.
om du också gör det.
om att få åka till nöjesparken.

sid. 151

38 Lena cyklar till jobbet varje dag.
s p adv. adv.

Min moster äter inte kött.
s p adv. ind.obj.

Festen börjar klockan sju.
s p adv.

Han har glömt sin PIN-kod.
s p ind.obj.

Jag gav tillbaka mössan till Olle.
s p ind.obj. dir. obj.

Vi sprang raka vägen hem idag.
s p adv. adv. adv.

Apelsinerna kommer från Marocko.
s p adv.

Jag fryser inte.
s p adv.

Min hund heter Fido.
s p pred.

sid. 152

39 *subjekten:*
Ellen och Ali
Maria
Hon

predikaten:
ska städa
är
kallas

predikativen:
en duktig fotbollsspelare
Mia

direkta objekten;
till Olle
till mig

indirekta objekten:
bollen
räkningen

adverbialen:
efter festen
inte

sid. 153

40 igår	tidsadverbial
på lördag	tidsadverbial
bra	sättsadverbial
säkert	satsadverbial
vackert	sättsadverbial
antagligen	satsadverbial

